

A MAGYARORSZÁGI VASUTI SZEMÉLYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

Pályázat.

A Magyar Vasutas kiadóhivatalának vezetői állására ezennel pályázatot hirdetünk.

Pályázati föltételek:

1. Pályázhat minden szervezett vasuti munkás, aki
2. a munkásmozgalomban jártas és
3. a kiadóhivatali teendőkben tájékozott.
4. Kezdfizetés heti 30 korona.
5. A pályázat határideje szept. hó 30.

Akik erre az állásra pályázni óhajtanak, ajánlataikat legkésőbb szeptember 30-ig küldjék be a Magyar Vasutas szerkesztőségébe, VII., Csömöri-ut 28. sz.

A vasuti munkások
országos szervező-bizottsága.

Balesetbiztosítás, betegségély.

Bár immár kétségtelen, hogy Vörös László távozása a miniszteri székből már csak napok kérdése, nekünk kötelességünk az emlékiratunkra adott választát folytatólagosan tárgyalni és megtenni rá megjegyzéseinket, mintha miniszterválságok és miniszterváltások nem is volnának a világon.

A mi bajaink és panaszaink — sajnos — állandóak, akárhány miniszter jön-megy. A mi követééseink igazságát és jogosságát nem befolyásolhatják a politikai alakulások. És akárki lesz Vörös László utódja, a megkezdett reformuton tovább kell haladnia és ami hézag vagy félreértés Vörös rendeletében van, azt pótolni, vagy helyreigazítani elsőrendű kötelessége lesz.

Folytatjuk tehát a miniszteri választ részletes megbeszélését.

A kötelező balesetbiztosítás dolgában szintén csak ígéretet kaptunk, habár elég pozitív és határidőhöz

kötött ígéretet. Megnyugtat minket a miniszter, hogy a kötelező munkás-balesetbiztosítás behozatalát, a munkások minden külön megterhelése nélkül, a legsürgősebb szociálpolitikai feladatnak tekinti, melyet elő is készítettett teljesen arra, hogy a törvényhozás rendes működésének helyreállta idején a vonatkozó törvényjavaslat — mely minden más intézménytől függetlenül tervezetett — késedelem nélkül alkotmányos tárgyalás alá legyen vehető. E törvényjavaslat, illetőleg az alkotandó törvény végrehajtása rendjén lehet és kell majd gondoskodni a vasuti alkalmazottak különleges viszonyairól. Az erre vonatkozólag készen álló törvényjavaslat éppen e részben igényel még módosítást.

Ez a megnyugtató teljesen rendben volna. Belátjuk, hogy a kötelező balesetbiztosítást csak a törvényhozás alkothatja meg és ezidőszent a törvényhozás nem működik normálisan. Várnunk kell tehát, amíg a képviselőházban helyreáll a rend.

Azonban két megjegyzésünk mégis van a balesetbiztosításra vonatkozólag. Elsőbbed az, hogy a balesetbiztosítás nemcsak a balesetkártalanításból áll, hanem a balesetek megelőzéséből is, vagyis kellő óvintézkedésekből a balesetveszély csökkentése és balesetek meggátolása végett.

Ebben a tekintetben pedig kevés, vagy éppenséggel semmi sem történik a Máv. üzemeiben. A leghatásosabb óvintézkedés a rövid munkaidő és kielégítő bér, hogy a munkás fizikai ellentálló képessége nőjön és a kimerültség, amely legtöbb esetben előmozdítja a baleseteknek, csökkenjen. De a technikai óvrendszabályok körül is baj van és jellemző, hogy az iparfelügyelet a Máv. üzemeivel szemben feltűnő módon szünetel.

A másik megjegyzésünk a következő: Ha már módosítandónak tartja

a miniszter a kész balesetbiztosító törvényjavaslatot a vasuti alkalmazottak különleges viszonyainak megfelelőleg, hallgassák meg erre nézve magukat az érdekelt vasuti munkásokat, éppen úgy, mint annak idején a törvény előkészítése alkalmával meghallgatták az összes többi érdekeltet.

Ami a betegségélyezésre vonatkozó kérelmünket illeti, itt egyszerre két elvígasztalást is kaptunk. A törvényre vonatkozó intézkedéseket illetőleg bejelenti a miniszter, hogy a betegségélyezésről szóló törvény módosítás alatt van és biztosít bennünket, hogy óhajainkat e részben a legmesszebbmenő módon fogja figyelembe venni. Reméljük és elvárjuk, hogy ezt az elismerést érdemlő ígéretet a miniszter ur utódja is magára nézve kötelezőnek fogja ismerni.

Kívánságaink másik részét pedig azért nem teljesítheti a miniszter, mert azok a betegségélyező-pénztár autonómiájának a jogkörébe vágnak.

És itt a következő klasszikus tanácsot adja nekünk a miniszter:

Mindazt a kívánságot tehát, melyet az emlékirat a betegségélyező-pénztárra vonatkozólag előterjesztett, a folyamodó munkásoknak a kebelükből választott igazgatósági tagok, illetőleg közgyűlési kiküldötteik útján, a pénztár igazgatósága, illetve közgyűlése elé kell terjeszteniük és az önkormányzat törvényes eszközeivel a betegségélyező-pénztár keretén belül kell törekedniük ama kívánságaik elérésére.

Amit itt a miniszter ur mond, azzal úgy körülbelül mi is tisztában volnánk. Hiszen ismeretes a miniszter ur előtt is, hogy az utolsó, május 28-án tartott betegpénztári közgyűlésre a céltudatos tagok szervezkedtek és egy egész nyaláb életrevaló és üdvös indítványt tettek.

De a közgyűlés többsége nem szabadon választott kiküldöttekből, hanem az irodákból kirendelt drótbábukból és önkéntes talpnyalókból ál-

lott. Éppen ez okból kívántuk emlékiratunkban, hogy a betegpénztári küldőtek választása szabályoztassék olyképpen, hogy a tagok akarata, ne pedig a dőtrángatóké jusson a közgyűlésen kifejezésre.

Hogy ne forduljon elő például az a botrányos eset, hogy — mint az utolsó közgyűlésen — a pályamunkások egyáltalán ne legyenek képviselve és az ő nevükben, az ő tudtuk és hozzájárulásuk nélkül, minden választás mellőzésével, a pályafőlvigyzók tegyenek-vegyenek a közgyűlésen.

A miniszter figyelmeztetése azonban mindenesetre buzdításul fog szolgálni a jövő közgyűlés előtt arra, hogy akiket eddig még mindig járszalagon vezettek, főlsszabaduljanak a gyámság alól és arról gondoskodjanak, hogy a betegsegélyző-pénztár közgyűlésén tényleg a tagok véleménye jusson megahamisíttatlanul kifejezésre. Akkor azután elintézzük majd a szabad orvosválasztás és a segélyezések mérvének a kérdését és reméljük, hogy a kereskedelmi miniszter akkor is olyan nagyra fogja becsülni a betegpénztár autonómiáját.

Egy dologról azonban megfelekezett a miniszter ur: a felügyeleti jogáról, amelynek révén egyenesen törvénybeütköző visszaéléseket, mint például az átkos betegbárca-rendszert simán és kényelmesen megszüntethetné. Éppen a napokban keltett fájdalmas megdöbbenést a betegbárca-rendszerrel Rákos-rendezőn két ember részéről elkövetett visszaélés, amely több szegény ember pusztulását okozta.

Ezen minden kibuvó nélkül segít-

hetett volna a miniszter és segíteni is kell utódjának, bárki lesz is az!

Végül mérsékletre int bennünket a miniszter ur, mérsékletre törekvéseinkben a betegsegélyezés terén. Értjük, hogy a miniszter ur pénzügyi szempontból szívesen látná a mérsékletet. De a kívánságainknál az egészségünk-ről, testi épségünk-ről és életünk-ről van szó és ne vegye rossz néven a kegyelmes ur, ha éppen ebben a tekintetben egyenesen bűnösnek tartanók a mérsékletet, mer: 90.000 becsületes és szorgalmas ember egészsége és élete csak nagyobbra taksálandó, mint bármely pénzügyi érdek...

A vörös péntek.

Nagy napja volt szeptember 15-ike a magyarországi szervezett és osztálytudatos munkásságnak. Nagy és dicső napja. Egy csapásra előbbrevitte óriási lépéssel az általános titkos választójog kérdését és egy csapásra tiszteletre és bámulatra kényszerítette óriási hatalmával és mindeneket leigéző fegyverzettségével még ellenségeit is, barátait pedig csodálattal és lelkesedéssel töltötte el.

Nagy és dicső nap volt 1905 szeptember 15-ike!

Az általános, titkos választójog ott ég kiolthatatlan vágy és követelés gyanánt a jogfosztott magyar nép millióinak lelkében. Nincs ország Európában, ahol szűkebb és gyalázatosabb volna a választói jog rendszer, mint Magyarországon. A munkások és kispolgárok milliói ki vannak zárva a legfontosabb és legszükségesebb jogból, a választójogból. Egy korlátolt és korrumpált elenyésző kisebbség, amely a munkálkodó milliók ellenségeiből kerül ki, gyámlik az egész nép fölött. A népnek magának nincs beleszólása az ország ügyeinek az intézésébe; a dolgozó milliók az állam részéről csak

terheket és kötelességeket ismernek, de jogokat nem.

És az összes törvények megalkotása és alkalmazása a törvényhozás osztályjellegének felel meg. A törvényhozásban a vagyonos osztály van képviselve csupán a vagyonos osztály tagjai által: — minden törvény ennek a ténynek a bélyegét viseli magán. Szociálpolitikai igazságot és demokratikus jogegyenlőséget, becsületes munkásvédőtörvényeket, igazságos adórendszert, a kulturális föladatak tisztességes teljesítését ettől a törvénytől elvárni nem lehet.

Ezért követeli, sürgeti, lelkével-vérével küzd a szociáldemokrata munkásság és messze rétegek azontul is az általános titkos választójogért. A munkásosztálynak annyira szükséges ez, mint a mindennapi kenyér; a munkásosztály nagy szabadságharcának egyik legjelentősebb stációja az általános választójog kivívása. De érdeke az általános választójog törvénybeiktatása egész Magyarország boldogulásának a mivelődés és erősödés útján.

Az általános választójog kivívása nemcsak munkásérdek, de országos közérdek a szó legnemesebb értelmében és nemcsak az egész munkásosztály, hanem az egész magyar nép hálával és szeretettel tartozik azoknak a bátraknak, akik áldozatkészen küzdenek ezért az életbevágó reformért.

Már évdizedek óta folyik a harc az általános választójogért. Az utolsó választások alatt az ellenzék, főleg a függetlenségi párt minden gyűlésen, az összes programbeszédében az általános választójog hívének vallotta magát. Amikor azonban többségre vergődött a választásokban, a koalíció cserbenhagyta a népet, elárulta saját programját és az általános választójog ellen foglalt állást. Győztek a koalícióban a magnások, papok, tőkepénzesek és a szolgálatukban álló Barha Miklós-féle zsoldírok.

Ez ellen és az általános választójog haladéktalan törvénybeiktatása mellett tüntettek szeptember 15-én Budapest munkásai. Méltósággal, hatalmasan és imponáló nyugalommal. «Néma ostrom»-nak nevezték el ezt a tüntetést, az volt: néma ugyan, de olyan ostrom, amelynek soká ellentálan a kiváltságok és jogfosztás vára nem fog.

A „Magyar Vasutas” tárcája.

A jövő embere.

Irta: Józsa Antal.

A báró ur csengetett.

— Jónás, itthon van-e már a titkár ur?

— Még nincs, kezit csókolom.

Az utcáról valami zugás rezgetteti meg a tükörablakok lapjait. Mindig közelebb-közelebb:

— Munkát! Kenyeret!

A báró kitekint. Nagy, hosszú nyolcas-sorrendben mindenféle munkasalakok tüntető menete kigyózik végig a széles utcára. Elöl négy lovasrendőr. Utánuk a tömeg rendes, szinte katonás zárt sorokban. Markos legények jelmondatos táblákat hordoznak.

— Kenyeret, munkát a népnek!

A báró becsapja az ablakot. Még látja, hogy a tömegből kiválik egy urformájú fiatal-ember. Ez Kardos, a titkárja.

— Jónás, menjen csak kérem. Ugy látom, hogy Kardos hazajött. Csukják be a kaput kulccsal. A földszinten ereszsék le a rolókat. Kardos urat kéretem azonnal.

A titkár kevés vártatva belépett.

Nagyon nyugodt, komoly magatartású fiatalember. Értelmes arcáról sugárzik a művelt, tanult lélek önérzete.

— Édes Kardos, bocsásson meg, hogy érettem. Tudom, hogy vasárnap van, de kost egy kis sürgős elintéznivalóm akadt. Wizonyosan a templomban volt, ugy-e?

— Nem. Nem szoktam templomba járni.

— Pedig oda eljárhatna.

— Méltóságod sem jár.

— Émár kivénültem belőle, édes Kardos. Azelőtt eljárógtam. Nem azt tartom, hogy a vallás csak a népnek való! Gazdagnak is drága kincs a hit.

— Velem meguntatták már gimnázista diák koromban a kényszer-istentiszteleteket. Én is kivénültem hát belőle.

— Maga? Huszonhárom évvel!?

— Kétszer annyit éltem!

— Oh, oh... Engedje meg, hogy egy kicsit kinevessém magát.

— Kérem. De számvetésem helyes. A nyomoruság ideje duplán számít, mint a háborus év a katonának.

— Nyomorgott?

— Éltem evvel az emberi jogommal!

— Ah! Felejtse el. Küzdélem az élet. Annál nagyobb a dicsősége, hogy tudása révén türethető jelent és szép jövőndöt teremtett magának.

— Kérem...

— No látja! Én igazi atyai jóindulattal vagyok maga iránt. Nem szeretném, ha eltévelyegne... Miért avatkozik maga a csőcselék nép közé? Mi keresnivalója van magának azok között? Maga intelligens, tanult ember!...

— Az a tömeg pedig, amelynek zugása ide felhallik, báró ur, az nem csőcselék. Azok: emberek! Olyanok, mint én vagy ön!

— De szocialisták!

— Én is az vagyok.

— Maga? Ugyan menjen! Fiatal gyerek-ember: nem tudja, mit beszél.

— De... Velünk, báró ur, az elvek harcaiban ezentul számolni kell.

— Velünk?! Hát kik maguk? Ki maga?

— Ember.

— Az ördög vonta kétségbe az emberi voltát. Az ember is csak olyan, mint az állat. Nemesebb és ordinárebb. Van közte különbség! Egyik kutya, másik oroszlan. Pardon... Az természetes, hogy ön oroszlan...

— Köszönöm. De mi éppen azt akarjuk, hogy az ember ne legyen olyan, mint az állat. Ezek között lehet különbség. De emberek között: nem! Mink...

— Mink!... Mindig csak: «mink»! Hát hányan vannak önök, hogy így beszél ön?

— Amennyi csepp víz a patakokban van: annyian, báró ur. Most még csak szétszórta a patakokban. De egyesülnek a cseppek és akkor nagy víz lesz belőlük. És ennek a víznek a sodra kimossa a partokat, ledönti a választófalakat és gátakat. S akkor nem lesz különbség ember és ember között.

— Már ennél nagyobb egyenlőség nem lehet, mint amekkora ma van! Törvényeink...

— A törvények?! Majd ha mi csinálunk törvényt, az emberiség és a természet iratlan örök törvényeinek újmutatása nyomán, akkor...

A báró egy szelid kézlegyintéssel elnémitotta a fiatalembert, aki szinte magából kikelve, szónoki lendülettel hadarta a szavakat. Most már inkább mulatságosnak találta ezt a diákos föllekesülést, mint komolynak. Ki

A hatalmas tüntetésről alábbiakban számolunk be:

Amit a szociáldemokratapárt kilátásba helyezett, az bekövetkezett: **több mint százezer munkás gyült egybe az országháza előtt** és a szomszédos utcákban olyan óriási tömeg, amilyent Budapest eddigelé még nem látott együtt. És — azt mindjárt itt elüljáróban meg kell mondani — ez a roppant tömeg vasfegyvellemmel uralkodott önmagán, néma csöndben állott két óra hosszat a parlament körül, egy bántó hang sem zavarta azt a grandiózus képet, amit az általános választójogot megszüntető munkástábor óriási méretű tüntetése alkotott.

A nagy fölvonulást a legkisebb részletig előkészítette és alaposan megszervezte a szociáldemokrata párt. Már napok óta hirdette lapjaiban, falragaszokon és bizalmi férfiai révén az egyes szakmák és szervezetek gyülekezőhelyét és a fölvonulásuk útját. A rend fenntartására az összes szervezett szakmák rendezőket bocsátottak a pártvezetőség rendelkezésére és ezek a rendezők — többen voltak ötezerenél — külön utasítást kaptak, hogy hogyan viselkedjenek az esetleges rendzavarási kísérletekkel szemben.

Hét helyen gyülekeztek reggel korán a főváros és környékének munkássága. Az egész városban már korán reggel élénk és ünnepi volt az élet, különösen élénk a gyülekezőhelyek körül. Egyre jöttek zárt sorokban az egyes szervezett szakmák egyleti helyiségekből, zászlóval és jelzőtáblákkal, az általános választójogra vonatkozó felirásokkal. Hét óra után már meg lehetett állapítani, hogy a fővárosnak majdnem minden üzemében szünetelt a munka. Amit a szociáldemokrata párt mai tüntetésével produkált, a nagy néptömeg impozáns megnyilatkozásán kívül az általános sztrájk főpróbája volt.

Félnyolc órakor a gyülekezőhelyeken való sorakozás befejezést nyert. Az egybegyűlt munkástömegek négyes sorokba rendezkedtek és a vezetők megadták a jelt az indulásra. Elöl kerékpáros rendezők haladtak, akiknek kerékpárjait piros virágokkal díszítették, utánuk az egyes munkásszakmák beláthatatlan sorban. Feltűnő sok volt a fölvonulók között a nő is. Hat menet élén zenekar is haladt, amely az egész úton munkásdalokat, a leggyakrabban a Marseillaisét játszott. A fölvonulók mindegyikének kálaplája vagy ruhájára tűzve feltűnő helyen vörös kartonlap volt a következő felirással:

Éljen az általános, titkos választói jog!

A menetben arányosan elosztva a szervezetek

zászlóit és jelzőtáblákat vitték. A táblákon ezek a felirások voltak:

Szabadok akarunk lenni!

Jogot a népek!

A politikai jogok vezetnek a gazdasági kizsákmányolás megszüntetéséhez!

Adjatok jogot, hogy hazánk is legyen!

Aki jó katonának, jó az szavazónak is!

A népcsaló magnások a haza nevében teszik hazátlanná a népet!

Haza csak ott van, ahol jog is van!

Minden tizedik sor mellett egy-egy vörös karszalagos rendező haladt, aki lelkiismeretesen ügyelt arra, hogy a fölvonulás rendjét senki és semmi se zavarja. A rend fenntartása azonban nem került nagy fáradságukba, a szervezett munkások maguk tartották szigorú fegyelmet és a menetek imponáló nagysága mellett az keltett mély benyomást, hogy *egyetlen kiáltás, egyetlen abcug vagy éljen nem hangzott el*, csak néha zugott föl elemi erővel az általános, titkos választójog éltetése.

A fővárosi munkásokon kívül föltűnően nagy számban csatlakoztak a fölvonulókhoz a főváros környékének földmivelői és ipari munkásai. Budafokról, mintegy ezeren jöttek, Budaörsről, Csepelről, Törökbálintról, Kórkáról, Soroksárról sok százan sorakoztak a tüntetőkhez, úgy hogy jelentékenyen volt képviselve a főváros iparos munkássága között a földmivelő elem is. Föltűnést keltett azonkívül az egyetemi hallgatók csapata, amelyben mintegy 400 diák volt és a *mintegy 500 államvasúti munkás*, akik minden presszió és terrorizmus dacára résztvettek az általános választójogért tüntetők óriási seregében.

Olyan nagy volt a fölvonulók tömege, hogy a fölvonulás útján a villamos közlekedés egy teljes óráig szünetelt.

Félkilenc órára már munkástömegekkel és azok énekével telt meg az Országház-tér és a környéke. Szakadatlanul, egy pillanatnyi ürt sem hagyva maga után jöttek új és új tömegek. Feketeségük elnyúlt jobbra-balra és előre, amerre csak a szem látott. Az oldalsó utcák csak úgy öntötték a tizezreket. Félelmetes sokaságuk, aztán a szakadatlan Marseillaise munkás-induló szárnyat ad a fantáziának. Mintha már nem is cifra, szép paloták által szegélyezett utcákon jöttek volna, hanem mintha a föld a nagy fekete föld lökte volna ki őket ide, hogy megöltse velük ezt a színes, napfénytől ragyogó világot.

A fölvonulók fekete tömegét és annak dübörgő

hangját kellemesen tarkította meg egy-egy világos folt, egy-egy lágyabb hang. A női szervezetek adták meg ezt a változatosságot. De ez a világosabb szín is, meg a lágy női hangok is csakhamar beleveszték a munkások e tengerre dagadt sokaságába.

A zászlóknak, jelmondatos tábláknak egész erdeje sorakozott fel már, úgy hogy ezeknek a sora is belevesztett a messzeségbe, de azért folyton-folyvást jöttek az új és új csoportok. Ez az óriási látványosság, a hangoknak minden betöltő uralma, lekötötte, lenyűgözte a figyelmet.

Kilenc órakor már megérkeztek az összes tüntetők és elhelyezkedtek a rendőrség által vont kordonon kívül. Az óriási tömegnek csak kisebb része fért el az országház előtt. A nagyobbik része a fölvonulókhoz megrekedt az Országház-térre torkolló utcákban, azokat zsufolásig megtöltve, de mintegy 10,000 ember a Szabadság-téren foglalt állást és sok ezren állottak a Dunasoron végig egészen a Margithidig.

Az egybegyűlt óriási tömeg számát pontosan megállapítani nem lehet. Akik értenek a nagy tömegek fölbecsüléséhez, egybehangzóan azt állítják, hogy *több mint százezer ember sorongott a képviselőház előtt és közvetlen környékén*. Ezt a becslést támogatja az a körülmény is, hogy a szociáldemokrata párt erre a tüntetésre százezer apró vörös cédulát nyomtatott, amely mind elkelt, sőt kevésnek is bizonyult.

Kilenc óra után a kordonon belül összegyűlt az az ötvenes bizottság, amely a szociáldemokratapártnak az általános, titkos választói jogot megszüntető emlékiratát volt átnyújtandó a képviselőház elnökének. A küldöttség tagjait egy bizalmiférfi értekezletén állította össze a szociáldemokratapárt. Képviselve voltak benne az összes budapesti szervezett munkásszakmák. A küldöttség a képviselőház I. sz. kapuján ment föl a Házba Vészi József országgyűlési képviselő vezetésével, aki *Justh* Gyula képviselőházi elnöknek bemutatta a küldöttség vezetői: és bejelentette, hogy a munkások kérvényét ő ellenjegyezte, minthogy a házszabályok megkövetelik, hogy minden, a képviselőház e elkerülő kérvényt egy képviselőnek kell ellenjegyeznie.

A küldöttség nevében *Garami* Ernő, a *Népszava* szerkesztője mondotta a következőket:

Jogfosztott milliók nevében szól, ugymond, ez a kérvény. Ha az elnök kinéz a parlament ablakából, azt a képet látja, amely föltárlul az egész országban. Milliőnyian vagyunk az

is esett a szokott udvarias, becézgető tónusból.

— Maga tisztára megbolondult. Még kicsapják az egyetemről s akkor a helye nálam is betöltés alá kerül.

— Ezzel tisztában vagyok. Jónás már tájékoztatott, mielőtt ide beléptem.

— De hát szerencsétlen fiú, mi lesz magából?

— Valami. Akármí. Talán képviselő.

— Jaaa? Hol, ha szabad kérdeznem?

— Például Cserlakon.

— Az én falumban? Az én kerületemben?

— Tegyük fel... igen, ott.

— Ah! De remélem, csak a halálom után! Várja meg azt a kis időt. Igen?

— Nem várom meg, báró ur. A legközelebbi választásnál összeakasztunk! Vagy én vagy más. Lesz száz más társam.

— Haha! És mit vétettem én önnek, fiatal óriás barátom, hogy így az életemre tör?

— Semmit és mindent. Ne gunyolódjék, báró ur. Tudom, hogy én önnek halálával tartozom. De az elv: elv!

— Süsse meg az elveit vagy fejtse ki őket legalább. Hallgatom. Gyujtsunk rá. Maga szereti a havannát?

— Ha van.

— Újjon le. Mint képviselő-jelöltek vagyunk egymással szemben.

— Igen. Tehát az elveim? ... Meg vannak írva minden nemzetgazdasági tankönyvben, Marx, Lassalle írásaiban. Az elveim ebben az egy szóban vannak: «Emberiség»!

Nézzen körül, báró ur. Itt fény, selyem, bársony mindenhol. Kényelem, jólét, puhaság. Ez mind egy emberé... Ezer meg ezer embernek nincs kenyere. Éheznek. Nincs betevő falatja. A gyerekeinek nem tud egy kony tejét adni. A beteg feleségének nincs orvossága. Az anyja rongyokban jár. Ő maga koldulni restell, mert dolgozni szeretne, de nincs munka. Némelyiknek lakása sincs. A báró ur lovai télen is tiszta, fényes, fűtött palotában laknak...

— Hát mit törődik maga a mások bajával és az én lovaimmal?

— Én a mások fájdalmát is szenvedem. És ez az, amit a báró ur nem ért, mert ezt se nem tanulta, se nem ismeri, se nem érzi.

— Ha így van, ha így volna: azon segíteni kellene...

— Pedig így van.

— Ha így van: rosszul van. De azért nem kell az egész társadalmi rendet felforgatni.

— De kell!

— És maga akarja? Maga?

— Én és a társaim. Sokan. Értsen meg bennünket.

— Sohse étem meg, fiatal ember.

— Jó. Majd megért és megérez bennünket a fia, báró ur!

Egy percig elhallgattak. Fürkészve nézték egymást. Most már csakugyan ellentétek voltak.

— Bocsásson meg, — folytatta most Kardos — mielőtt távozom, mondanom kell valamit. Ön, báró ur, egy leánykát tanított színésznővendéknek. Igaz?

— Igaz. Valami szegény lány volt. Gépírókisasszony és tehetség. Ismeri?

— Ösmerem... Ezt a kisasszonyt én feleségül akartam venni. Szerettem.

— Hát vegye el most. Kiházásítom.

— Köszönöm. Én inkább számolni óhajtok önnel egyszer az életben. És visszatérni. És vissza is ütök. A szívére ütök, báró ur.

A szalón ajtaja felől most kopogás hallatszott.

— Szabad?...

Mintha valami pajkos napsugár kukkant volna be: szép, fényes sárga fűrtű, rokokó lányarc dugta be fejét.

— Én vagyok: Elza! A szoáré-toalettemet akarom, papus, bemutatni neked. Marianné azt mondja, hogy elragadó vagyok!

Csipkéből, selyemből egy kis költemény lebbent a szobába. Csupa illat, lehellet, vídamság, öröm, pajkosság.

— Jó napot, Kardos ur. Maga is itt van? Szép vagyok?

Azzal melegen jól megrázta a piruló titkár kezét. Kardos zavarát a báró ur szépen elsimította. Ő felelt helyette:

— Szép vagy, kis lányom.

A tündérke megkapván az apai csókot, hamarosan visszelebegett.

Mikor a báró-kisasszony visszavonult, a báró lassan, vontatva, gunyosan ezt vágta oda a titkárnak:

— No, Kardos ur, maga a szívemre akar ütni?! Nekem ez a szívem! — Csak tán nem akarja a lányomat elszöktetni, maga vakmerő fickó... mi?

alkotmány kapui előtt. A magyar választójogról szóló törvény elavult. Első és másodrendű jogot ismer. Ez a törvény gátat emel közénk s áthághatatlanul széjjel választja a nemzetet. Ezt a kiváltságot akarjuk közjoggá tenni. Ezt a gátat keresztültörni akarjuk, hogy ne legyen Magyarországon jogfosztott nép. A választójog egyenlősítése az egyedüli eszköz arra is, hogy Magyarország nagy és erős lehessen. Egyetlen eszköz, hogy teljes kultúrához jussunk. Azt kívánjuk, hogy a képviselőház nyissa föl kapuit és emelje föl a sorompókat s mi nyilegyenesen haladunk azután az igaz kultura felé. Tudjuk, hogy itt most nem kapunk mindjárt általános választójogot. Azt akartuk csupán, hogy itt megnyilatkozzék a népnek szava. Válaszoljon, akar-e, hogy vége vettesék a népellenes, kulturelles áramlatnak. Nevezetes lap lesz a mai mindenképpen. Nevezetes akkor is, ha rideg visszautasítás és az előjogokhoz való ragaszkodás lesz is az eredmény. Mert akkor ez kezdetét jelentené a harcnak s a nép elvesztett hitével, elvesztett bizodalmaival menne bele a harcba.

Justh Gyula elnök kijelentette, hogy átveszi a a kérvényt, hogy kötelességszerűen bemutassa a képviselőháznak. A küldöttség néma csendben hallgatta meg a képviselőház elnökének választát.

Amíg a szociáldemokrata párt küldöttsége fenn járt a képviselőház elnökénél, az óriás tömeg példás rendben nyugalomban táborozott az országháza körül. Még nem volt rá eset Budapesten, hogy tüntetés ilyen méltóságos csendben folyt volna le. Két órahosszat állott ott az óriási tömeg és az általános választói jog éltetésén kívül egyetlen kiáltás sem hangzott el. A legcsekélyebb rendzavarás sem történt, a százezernyi munkásnép mindvégig bámulatraméltó nyugalmat tanusított.

Kilenc óra után sorra érkeztek kocsin, villamoson a képviselők. Mindegyiknek a sűrűn szorongó tömegben kellett keresztül mennie. És *egyetlenegy éljent vagy abugot sem lehetett hallani*. A vasfegyelemmel szervezett tömeg azonban, vezetőségének utasítására, sem rokonszenvének, sem ellenszenvének egyetlen hanggal sem adott kifejezést. És az imponáló erőnek ilyen fegyelmessége, az óriási tömegnek ez a iskolázottsága a legerősebb argumentum az általános választójog mellett. Akik ott megreklamálták azt a jogukat, hogy a szavazólappal beleszólhassanak az ország politikájába, e napon megint tanuságot tettek arról, hogy a... éretek.

— Ne bántson, báró ur. Ha Napoleon megkaphatta a Mária Lujza kezét: akkor minden parvenűnek joga van egy báró-kisasszony kezéhez, — ha meg tudja érdekelni.

— De ezt maga nem tudja megérdemelni.

— Ezt tudom.

— No, ha ezt tudja, barátom, akkor azt is tudja meg még, hogy a maga egész ábrándja, összes szociális elmélete, a maga barátaival együtt, a gyakorlatban annyit ér, mint amit én most itt a két ujjam közt tartok: ez az egy darab havanna-szivar, valami parasztember kezében. Vagy rágyújt, vagy nem. Ha tartogatja, mint valami ritkaságot: magától szétmállik. Ha elszívja: hamu lesz belőle. Amaz nem használ, ez nem árt. Egyik se való semmire se. Hamu, hamu!...

Azzal leverte kisujjával a szivarján hosszúvúvát hamu-cafrangot az antik ezüst tála szélére. Fele a szmirna-szőnyegre esett véletlenül.

Kardos ajánlta magát. Sietett elbucsuzni.

Alighogy kilépett: a szmirna-szőnyeg lánogot kapott. Bizonyosan a szivarhamuban rejtőzködött valami pici parázsdarab. Attól kapott lobot a szőnyeg. A báró ur hirtelen lábtoppánással eloltotta.

— Östoba hamuja!... — mondta s aztán csemetett.

A szolgál belépett:

— Jónás, ha a titkár úr nem ment volna még el, hívja csak vissza egy szóra...

Féltizenegy óra tájban került a sor arra, hogy Justh Gyulának, a képviselőház elnökének választát tudassák a munkássággal. Hét szónok ismertette hét különböző helyen a képviselőházi elnök választát, mire az összegyűlt rengeteg tömeg oszladozni kezdett.

Az óriási gyűlés szétszálása a stratégia valóságos mesterműve volt. A munkások szigorúan a kiadott parancshoz tartották magukat, ez a parancs az volt, hogy mindenki távozzék az Országház-térről a hozzá legközelebb eső utcán. Csak így történt meg, hogy az óriási tömeg a legnagyobb rendben és oly gyorsan távozott, hogy alig öt perccel a házelnök választának kihirdetése után a térség már üres volt, nem maradt ott senki más, mint a sok hírlapíró és a rendőrség.

Az elvonuló munkások nagyobb része zárt sorokban tért vissza a kerületébe. És ekkor sem történt a legcsekélyebb zavaró incidens, holott az ilyen nagy gyülekezések fölmozgásánál rendszerint fölbomlik a fegyelem és a rendezők befolyása teljesen elveszti erejét. A százezernyi munkástömeg száz uton távozott a grandiózus tüntetés színhelyéről, de sehol sem fordult elő a legcsekélyebb zavar sem. Tizenegy órakor az egész környék csöndes volt már és visszakapta mindennapi rendes képét.

*

Külön ki kell emelnünk azt, hogy a nép jogáért és szabadságáért tüntetők között mintegy *ötszáz vasuti munkás* is volt egy csapat, jelző tábla alatt. Többen voltak, akik e napon munkástársaink közül nem dolgoztak, de a rengeteg tömegben valószínűleg nem csatlakozhattak a csoportjukhoz és a többi munkásszakmák között vegyültek el.

A tüntetés után a vasuti munkások egy nagymező-utcai vendéglőben gyűltek egybe, ahol lelkesült beszédekkel méltatták a nagy napot.

SZEMLE.

BELFÖLD.

Az alamiznaszövetség kudarca. A Turtsányi-Breuer cég üzleti vállalkozása a csőd küszöbén áll. Az *alamiznaszövetség kudarca teljes*.

Nem kell a kutyának sem.

A szervezett vasuti *munkások* megvetéssel és haraggal fordulnak el a tervezett szédelgéstől.

A *mozdonyvezetők* egyértelműleg mondták ki körlevelükben, hogy nem engednek a hátukon holmi iparlovagokat és strébereket a magasba kapaszkodni.

Az egész *altisztek* és *szolgák* leplezetlen bizalmatlansággal fogadták már jó eleve az alamiznaszövetség előkészítését és bizalmatlanságukat a Turtsányi-Breuer cég gyanús manipulációja csak fokozta.

A komolyabb és józanabb *hivatalnokok* pedig egyenesen gyűlölettel látják, hogy az olyan kaliberű embereket akarják *felülről* a nyakukra ültetni, mint *Turtsányi, Breuer* és *Somogyi* Henrik.

Szóval, nem lesz az alamiznaszövetségből prédikációs halott.

De azért meg fogják alakítani Turtsányiék a klubjukat, mert meg kell alakítaniok. Különbösen esznek a sáptól és a kecsegtető jövőtől.

De majd meglátják rövidesen kartársaink az egész országban, hogy miféle szervezet az, amely bekerül az alamiznaszövetségbe. Ahány stréber, talpnyaló, denunciáns van a vasutasok között, az mind az alamiznaszövetségben üti föl tanyáját.

Azok a jóhiszemű kartársak pedig, akiket belépésre tudnak rábírní, nemsokára undorral fogják otthagyni a kompániát.

Ez a jövője a Turtsányiék üzleti vállalkozásának!...

Csak várjunk türelemmel. A Vasuti és Hajózási Klub hetilapja ismerteti a kereskedelmi miniszternek a munkások és ideiglenes alkalmazottak emlékiratára adott választát és a következő megjegyzést fűzi hozzá:

«A fentiekben ismertetett intézkedések tárgyalása céljából a munkások országos nagygyűlést akarnak tartani, amelyen, mint az a *munkások érdekeinek legkompetensebb szószólója, a «Magyar Vasutas»* sejteti, meglepéssel és örömmel fogják fogadni a miniszternek fentiekben kivonatolt választát».

Csak türelem, méltóságos és nagyságos uraim! Rosszul méltóztattak végig olvasni a «Magyar Vasutast». Elismerjük azt, ami elismerésre méltó, de kifogást is emeltünk az ellen, ami kifogást tesz szükségessé. Azt pedig dehogy is sejtettük, hogy az országos nagygyűlés «örömmel és meglepéssel» veszi tudomásul a választ. Majd beszél maga a nagygyűlés. Csak várjunk türelemmel!

Hej, az a hazafiság! A tiszta nemzeti érzés előtt kalapot emel mindenki, mi legelőbb és a legmélyebben. Ha a szív mélyéből fakad az az érzés, mindig tiszteltetreméltó. És ha a nemzet összes tagjainak a jólétét és boldogulását kívánja előmozdítani a nemzeti érzés, hát szeretnők látni azt a félbolondot, akinek ez ellen kifogása volna!

De hát visszaélés történik mindennel, főképp azzal, ami kapós portéka. A magyar nép legerősebb érzéséből kötelet sodorinak, amelynek segítségével az elnyomatás és a kizsákmányolás ellenében oltalmatlanná és ellentálló képtelenné teszik a munkálkodó nép széles rétegeit.

Egy másik visszaélés a nemzeti érzéssel az, hogy üzleti célokra használják ki a népet ezt a mély érzését. Ami rossz bajuszpedrő van, az «nemzeti» bajuszpedrőként kerül a forgalomba. Ami silány gyufa van, azt nemzeti gyufaként szózzák a hiszékeny közönség nyakába. Hasonló svihákságot látunk éppen a napokban. A «Vasuti és Hajózási Hetilap» utolsó számában ezt a *hirdetést* láttuk:

Talpra magyar, **48-as likőr** Talpra magyar,
Hi a haza! Hi a haza!
Itt az idő, kitűnő hazafias ital, Itt az idő,
Most vagy soha! Most vagy soha!
gyártja az

Első Alföldi Cognacgyár r.-társaság Kecskeméten.
Kapható minden előkelő fűszer- és csemegeüzletben, valamint kávéházakban.

A Barack Hiradó

kivánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Nesze neked, hazafiság és nemzeti érzés! Igazán nem lehet csodálni, ha a nemzeti érzéssel ilyenfajta visszaélés ellen azzal tüntet minden jóérező és becsületes ember, hogy megtagadja a közösséget a sarkantyus ho ihazaffakkal.

Kosár az alamiznaszövetségnek. Hirt adunk róla, hogy a jóérező és a tisztességére kényes ismertebb nevű vasutasok, akiket Turtsányiék be akartak ugatni, naggyobb részét jőeleve tiltakoztak a nekik szánt nem éppen tisztos szerep ellen és nem álltak közelebb a vasutas-érdekeltek elárulásánál. Egy-ketten azonban megpróbálkoztak azzal, nem lehetne-e az alamiznaszövetségből valami hasznos intézményt csinálni és vállalták az alapszabálytervezet előkészítő bizottságában a tagságot, bár bizonyára nagy önmegtagadásukba került az, hogy így kénytelenek voltak a Turtsányi-Breuer-féle közkereseti

társasággal tárgyalni. Ezek közé tartozott Margulit Kálmán nyugalmazott ellenőr is, akit Marx helyettesigazgató és az általa dróton rángatott zsirondisták valósággal körülhízelegtek, mert szükségük volt a Margulit jó és széles körben becsült nevére.

Ugy tudjuk, hogy Margulit kartársunk ismételen kísérletet tett az alapszabálytervezet demokratikus és céltudatos módosítására, de a legtöbb esetben a többségben levő *alamizsna-lovagok* leszavazták. Most azután a következő *nyilatkozatot* teszi közzé Margulit Kálmán:

Több oldalról hozzám intézett tudakozódásra ezennel kinyilatkoztatom, hogy én a Magyar Vasutasok Országos Szövetségének csakis abban a bizottságában működtem közre, mely az alapszabály-tervezet elkészítésével foglalkozott és ebbeli működésem is teljesen megszűnt már f. évi szeptember hó 3-án. Semmiféle összeköttetésben nem állok tehát az úgynevezett «Központi szervező-bizottsággal», mely a Vasuti és Hajózási Klub helyiségeiben ültette fel hivatalos tanyáját és csakis a hírlapokból értesültem, hogy ilyen bizottság egyáltalán létezik. Budapest, 1905 szeptember 15-én.

Margulit Kálmán.

Ez a nyilatkozat gyilkos kosár az alamizsna-szövetség és az alamizsna-lovagok címére. Nem akarunk a kulisszák mögött lefolyt pikantériák után kutatni és a sorok között olvasni. Csupán azt állapítjuk meg, ami ebből a nyilatkozatból nyilvánvalóan kitűnik.

1. Margulit súlyt fektet arra, hogy mindenki megtudja azt, hogy ő a Turtsányi-céggel még a leghalványabb közösséget sem vállalja.

2. Valami sviháksággal kinullázták Turtsányi-Breuerék az előkészítő-bizottságot, amelynek tudta és hozzájárulása nélkül csinálták meg azt a titokzatos «központi szervező-bizottságot».

3. Ezt a «központi szervező-bizottságot» senki sem bizta meg a szervezéssel, ha csak nem a Máv. igazgatósága, amely mindinkább bebizonyítja, hogy XIV. Lajos francia királyhoz hasonlóan, aki kijelentette, hogy: «az állam én vagyok» (l'état c'est moi), szintén kijelentheti, hogy: «a vasutas-szövetség én vagyok, én, az igazgatóság».

4. Kiderül, hogy az alamizsna-lovagok közeléből mindenki menekül, aki egy parányt is tart az egyéni becsületére és tisztességére.

Mindez csak igazolja, hogy mennyire igazunk van, amikor a *józan vasutasokat* a *leghatározottabban övjük attól, hogy föl ne üljön ezeknek az alamizsna-lovagoknak*. A csalódásokból és becsapásokból igazán elég volt már!

Turtsányiék haragusznak. Turtsányi Pál és Breuer-Barabás Ferenc urak haragusznak. Bejelentik, hogy sajtópórt indítanak lapunk ellen és — végig fut rajtunk a libabőr! — jogi képviselőjük nem lesz kisebb ember, mint dicső hazánkfia, Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő.

Ez a bejelentés nagyon érdekes és fölötté mulatságos. Hogy nekigyürkőzött ez a két alamizsna-lovag, mennyire köpködte a markát, hogy így lesz, meg amugy lesz, paprikássá aprít bennünket, megesz minket szőröstül-bőröstül, még hirmondót se hagy közlünk, átkozott «patkányok» közül. Azután behunyták a szemüket, nagy lélekzetet vettek és nekünk rontottak, közben pedig iszonyu hadonászást végeztek papír-maséból készült bunkósbotjukkal.

Mi, mi sehogy sem akartunk megijedni. Nem is pariroztuk a Hány Jánosok öldöklő csapásait. Csak úgy félvállról mosolyogtunk

le reájuk, kinyújtottuk a kezünket és amikor a két félelem és gáncs nélküli lovag nagyon is közel merészkedett hozzánk, hát egy kicsikét fölfricskáltuk az orrukat. Igazán nem csináltunk egyebet, csak egy barátságos jóindulatu fricskával tiszteltük meg a lovakok toladó orrát.

Lett erre bődületes jajgatás. Talán megereedt az orruk vére, vagy talán csak más nedűt eresztett az orruk, de Turtsányi is, Breuer is sirva fakadnak és elfutnak a mamájukhoz, hogy bepanaszoljanak bennünket, mert gorombák voltunk.

... Mi a lehető legnagyobb nyugalommal nézünk a panasz elé. Csak egy jó tanácsot adhatunk a drága kisdedeknek: «Aki fél a levelek zugásától, az ne menjen az erdőbe!»

Mi a Máv. hivatása. Nagyot, mélyet sülyedt az a kompánia, amelynek szócsöve a *Vasutasok Lapja*. Még néhány hónappal azt a látszatot iparkodtak fentartani, mintha a vasuti alkalmazottak érdekeit képviselnék, gyengén, céltudatosság nélkül, de mégis az alkalmazottak érdekeit. Azután, amikor prosztitúálta magát ez a vegyes társaság, lapjában kijelentette, hogy az összekötő kapocs akar lenni az igazgatóság és az alkalmazottak között. Ekkor már föladták a régi álláspontjukat, nem szerepeltek többé, mint az alkalmazottak érdekeinek a képviselői, hanem odaállottak az alkalmazottak és az igazgatóság közé és elvárásukat azzal törekedtek leplezni, hogy hát ők nem akarnak egyebet, mint közvetíteni az alkalmazottak panaszait és óhajait az igazgatósághoz. Afféle hordár-szerepet gondoltak ki, bár a beavattak és akik az orruknál tovább látnak, tisztában voltak vele, hogy itt nincs egyébről szó, mint meztelen árulásról. De még ekkor is fenn akarták tartani a tisztességnél és becsületességnél a látszatát legalább.

Most azután teljesen levetették az álarcot. Most nyíltan bevallják, hogy az igazgatóság zsoldjában állanak és fűtyülnék az alkalmazottak érdekeire. Nemcsak a szövetséggel szőtt szédelgésre gondolunk. Ennél még folyik a szájuk a demokráciától és a Máv. alkalmazottak érdekeinek a hangoztatásától. Természetes is, mert különben nem tudná léprecsalni a vasutasokat.

De lapjukban azután nyíltan napfényre kerül az igazi természetük. A legutolsó szám első cikkét például a következő szavakkal végzi:

„A régi, elavult formákkal és fölfogásokkal elvégre már szakítani kell, *ugy lehet a vasutból csak, aminek első sorban kell lennie: — jól jövedelmező vállalat!*»

Most tehát tudjuk. Turtsányi és Breuer, a volt sztrájk-vezérek, a 13-as bizottságnak hajdani tagjai, a vasut hivatását abban látják, hogy jól jövedelmező vállalat legyen. Sem több, sem kevesebb: jól jövedelmező vállalat.

Ez az első hivatása — az alamizsna-szövetség alapítóinak a fölfogása szerint — a Máv-nak, a többi mind meliékes, mind elhanyagolható, egy fabatkát sem ér, csak arra kell törekedni, hogy sok jövedelmet hajtsa a Máv.

A hajdani sztrájkvezérek ugylátszik a multak tapasztalatait teljesen elfelejtették. Elfelelték már, hogy amikor a 40.000 kinevezett hivatalnok a fizetésrendezését sürgette, nekik szegezték az álláspontot, hogy a Máv. nem adhat emberséges fizetést, mert különben nem hajtana elég jövedelmet. Elfelelték, hogy azóta is egyre azzal az ürügygyel utasítják el a miniszterium és az igazgatóság részéről, hogy nincs elég jövedelme a Máv-nak. Elfelelték, hogy ez az álláspont eddigéig csak Tisza István, a Hieronymi Károly, a Ludvig Gyula álláspontja volt.

Mi, szegény vasuti alkalmazottak eddigéig és most is azon a véleményen vagyunk, hogy a Máv-nak kettős feladata van, és pe-

dig két egyformán fontos és elsőrendű feladata. Egyrészt az ország közlekedését és közgazdaságát szolgálja, a közérdeknek megfelelő alaposzággal és céltudatoszággal, másrészt pedig azoknak a tizezreknek, akik becsületes és szorgalmas munkával szolgálják az államvasutakat, tisztességes és emberhez méltó megélhetést biztosítani.

A mi szerény fölfogásunk szerint mindenkélt ezt a kettős hivatását teljesítse a Máv. és a profithajászat ne térítse el ezen földadatok egyikétől sem.

Turtsányiék — amint látszik — ellenkező véleményen vannak. Odafejlődtek szép lassan a Hieronymi álláspontjái. Lehet, hogy maga Hieronymi írta a Vasutasok Lapjába azt a cikket. Ha nem is ő írta, de bátran írhatta volna. Mert most már egy huron pendülnek: a vasutas-szabadság hóhéja és a két híres mártír.

De talán mégis csak Turtsányi írta azt a cikket. Lévéen Turtsányiék-nak nemcsak az a fölfogásuk, hogy a Máv. jól jövedelmező vállalat legyen, de az is, hogy az apostolkodás jól jövedelmező foglalkozás legyen...

Mire jó a Magyar Vasutas? Abban a rendeletében, amelyben Vörös László kereskedelmi miniszter az emlékiratunkra adott választ tudatja a Máv. igazgatóságával, egyszersmind fölhívta az igazgatóságot, hogy ezt a választ megfelelő alakban ismertesse az érdekelt vasuti munkásokkal. Az összes műhelyekben és egyéb munkahelyeken vagy kifüggesztették vagy osztályonként fölolvasták és megvitatták a miniszter választát. Egyedül az Északi főműhelyben nem történt meg sem az egyik, sem a másik. Pedig volna ebben a műhelyben is vagy 1700 államvasuti munkás.

Az a kérdés merül föl, hogy miért mulasztották el ebben a műhelyben, dicsőiesen uralkodó Müller János ur legközvetlenebb birodalmában a miniszteri rendelet ismertetését. Talán az Északi főműhely főnöksége nem ért egyet a miniszter intézkedéseivel és ilyen módon akarta ezt kifejezésre juttatni? Lehet, de nem valószínű, mert ebben az esetben sokkal egyszerűbb lett volna, ha Müller János ur minden teketória nélkül a kereskedelmi minisztert — elcsapja. Megteheti, hiszen megvan hozzá a hatalma.

Vagy talán azért nem ismertették ebben a műhelyben a miniszteri választ, mert amugy is megjelent majdnem szószerint a Magyar Vasutas-ban és így fölöslegesnek tartották? Ez lesz az igazi ok, mert úgy tudjuk, hogy Müller János ur lapunk legszorgalmasabb és legfigyelmesebb olvasói közé tartozik.

Ha így áll a dolog, akkor mi igen köszönjük azt az elismerést, ami ebben lapunk iránt foglaltatik. Müller János műhelyfőnök ur, akit pedig igazán nem lehet azzal vádolni, hogy túlságosan elfogult a Magyar Vasutas javára, ezrel elismerte, hogy mennyire szolgálja a közérdeket a mi lapunk. A Máv. nehézkes és bonyodalmas bürokráciáját sok esetben fölöslegessé teszi, az államvasuti alkalmazottak fölvilágosítását és kioktatását a legpontosabban és legalapossabban szolgálja a Magyar Vasutas. Talán arra fogja ez a tapasztalat bírni az Északi műhelyfőnökséget, hogy a következő javaslatot terjeszse a Máv. igazgatósága elé: fizessen elő az igazgatóság vagy 50.000 Magyar Vasutasra és juttassa azoknak az államvasutasoknak, akik eddigéig még nem olvassák. Sok fáradságot és időöltést takarítana meg ezzel a Máv. hivatalos gépezete.

De egy bizalmas kérdést: mi történt volna akkor, ha a Magyar Vasutas tévesen közölte volna Vörös László rendeletét? És még egy másik bizalmas kérdés: csak annyi az értéke egy határozott miniszteri parancsnak, hogy bármelyik műhelyfőnök a legnagyobb könnyedséggel tultehesse magát rajta?

A vizsgálólakatosok memoranduma. Említést tettünk annak idején arról, hogy az államvasuti vizsgálólakatosok országosan szervezkednek és szervezkedésük eredményeképpen emlékiratban fordulnak a kereskedelmi miniszterhez, hogy legsürgősebb kívánságaikat teljesítse és legégetőbb bajaikat orvosolja.

Ezt az emlékiratot a napokban adták át Forcher főfelügyelőnek azzal a kívánsággal, hogy azt a kereskedelmi miniszterhez terjessze. A memorandumot küldöttség útján, amelyet Vadász Lajos miskolci kocsivizsgálólakatos vezetett, nyújtották át. A kocsivizsgáló lakatosok nyolc pontba foglalták össze kívánságaikat.

Kéri

1. a posztóköpeny szolgáltatmány visszaállítását;
2. a borsapka eltörlesztését;
3. az éjjeli órapénzben való részesítést;
4. 12 órai szolgálat után, 24 óra pihenőt;
5. altiszté való átminősítését azoknak a vizsgálólakatosoknak, akiknek az altiszté képesítésük már megvan;

6. a napibéres vizsgálólakatosok napszámát 3 kor. 60 fillérben megállapítani és egy évi szolgálat után a véglegesítést;

7. 20 évi szolgálat után altiszté kinevezést nyertjen minden vizsgálólakatos, ha nincs is altiszté vizsgálója;

8. a szolgálati ruhaviselési idő megállapítását és pedig: a posztóköpenyt 3 évre, posztó-zubbonyt 1 évre, nyári sapkát 1 évre, bundabélésű kabátot 3 évre, téli sapkát 3 évre.

Ezek a kívánságok mindenképpen jogosultak és oly szerények, hogy a kereskedelmi minisztérium és a Máv. igazgatósága minden különösebb megerőltetés nélkül teljesítheti őket.

KÜLFÖLD.

Orosz vasutasok. Az a nagy forradalmi átalakulás, amelynek Oroszország a színhe-lye, az orosz vasuti alkalmazottak óriási táborát is akcióra készítette. Egymásután hal-lunk híreket, hogy hol ennek a vasutvonal-nak, hol amannak az alkalmazottjai léptek bérharcba.

Igy e hó 17-éről Odesszából táviratozzák a következőket: A Taskend-vasut munkásai tegnap bérddifferenciák miatt sztrájkba léptek. 500 munkás megszállootta a pályaudvar-hoz vezető utat, elűzte a munkába indulókat, szétrombolta a táviróösszeköttetést és kísérleteket tett a vonat megakadályozására. A rend helyreállítására csapatokat küldtek ki.

A heti pihenő nap kérdése Franciaországban. Meglehetősen ismert dolog, hogy a vasárnapi munka még sok iparág-ban divik, azonban néhány év óta érzik már ezen iparágakban is azt, hogy ezen az állapoton segíteni kell. A képviselői kamara 1902. évi március hó 27-én egy törvény-javaslatot fogadott el a munkások és alkalmazottak javára megállapítandó hetenkinti egy napi pihenőről. Csak a folyó évi május hó 25-én és 26-án, tehát több, mint három évvel később látta szükségesnek a szenátus azt, hogy ezen törvényjavaslattal foglalkozzék. Ha a munkásosztály javát célzó intézkedésekről van szó, úgy látszik, hogy a nem általános szavazás alapján alakult szenátus dolga sohasem sietős. Poirier előadó bár elismerte a tilalom szükségességét arra nézve, hogy a munkások és alkalmazottak hetenkint többet, mint hat napot ne dolgozzanak, mindazonáltal nem nyilatkozott amellett, hogy a munkaszünet bizonyos napra tétessék. Las Cases és több más szenátor mint ellenvéle-ményt, a magasabb ipartanács azon szöve-gzését ajánlották, mely szerint ez az 1904-ik évi november havi ülésben a vasárnap, mint obligát pihenő nap mellett nyilatkozott.

A kereskedelemügyi miniszter a kormány álláspontját fejtegette, mely szerint a meg-alkotandó törvénynek nem csupán hetenkint

egy napi pihenőt kell biztosítania, hanem hogy ennek a napnak is meg kell állapítva lennie és ez nem lehet más, mint a vasárnap. Egy másik szenátor, Monis hasonlóképpen ellenvéle-ményt adott be, mely szerint a he-tenkinti pihenő nap elvben vasárnapra ál-lapíttassék meg. Miután Las Cases az utóbbi javaslatot pártolta, az egyhangulag a bizott-sághoz utasított.

Mig a heti pihenő nap kérdése a parlamentet már oly régen foglalkoztatja anélkül, hogy az eddig megoldatott volna, addig más oldalról élénk iparmozgalom indult meg ezen kívánság érdekében; ezen mozgalomban név-szerint az élelmiszer-árusok, a kereskedelmi alkalmazottak és a fodrázók szakszervezete vesz részt. Az utóbbiak ezen cél érdekében Franciaország majdnem minden nagyobb városában sorompóba léptek. Egyidejűleg béremelést is követelnek és a munkaidőnek általános leszállítását követelik átlagban tizen-két órára, a most szokásos 14, sőt több órai munkaidő helyett. A fodrázók egyik főkö-vetelése a vásár- és ünnepnap i üzletzárás; ennek óráját illetőleg azonban nincs egyet-értés; Párisban és a legtöbb városban a délután 5 órakor való zárást követelik, míg más helyeken a délutáni 3 órát, sőt Havre-ban a 2 órát javasolják.

A MOZDONY BESZÉL.

Füstöt okádvá, szilaj robogással
Vágtatok végtelen utakon átal.
Rovom az útam sohse nyugodva:
Előre! Előre! — az életem ez...
Lobog bennem a tűznek erője, hatalma —
S a végzet a sínekhez leszegez.
Restül, mereven, némán, hidegen,
Szörnyű-szabályosan kimérve nekem,
Gyáva erővel örökre
Leragadva a porba, a rögre:
Huzódnak előttem végtelenül
A sínek, a sínek...

Mindig titeket látlok, ha megyek,
Ó sínek, a föld tele van veletek!
Felül vagyok, rajtatok én tapodok,
És szolgálom, nyomorult rabotok!
Hiába erőm, a hatalmam, a lángom,
Tiétek a cél, akarat,
Nektek rovom én utamat,
Ti vagytok az úr a világon,
Ti vagytok... az Isten —
Sínék, buta sínék!

Forr, lobog, izzik bennem a tűz...
Néha, ha lázad, úgy ösztönöz, tűz
Elhagyni a sint, mit unok, gyűlölk,
Melyen millió más vonat is dübörög...
Lázad a tűz bennem s tüzel egyre:
Kitörni az újra, az ismeretlenre,
Hol senki se járt soha...
S mit tűzszemem itt lát,
S mit a sin óvatosan kikerül:
Rombolni szeretném olykor a sziklát!...
Títok homályos ösvényire vágyom,
Szállani gáttalanul, egyedül...
— S villognak ilyenkor,
Kacagva az esztelen álmon,
A sínek, a sínek...

Értem: jaj annak, aki letér!
Csak az halad, aki a síneken él,
A síneken mindig!
Lezuhan, összetörik, ha lesiklik...
S míg a tűz vadul ég, —
A sínbe fogózik a gyáva kerék...
S én tehetetlenül, én leigázva,
Örök-szomjban epedve s lázongva hiába,
A megunt, a gyűlölt utakon maradok...
Restül, mereven, némán, hidegen,
Szörnyű-szabályosan kimérve nekem,
Gyáva erővel örökre
Leragadva a porba, a rögre,
Huzódnak előttem végtelenül
A sínek, a sínek...

Szép Ernő.

Ellenvélemény.

— Egy istvántelki vasuti munkás válasza. —

Lapunk utolsó előtti számában hosszú, szép cikk jelent meg ezzel a címmel: *«Értsük meg egymást.»* A cikk, melylyel nagyjában én is egyetértek, azt hangsúlyozza, hogy a vasutasok szervezete, a mi szervezetünk ki-zárólag gazdasági szervezet legyen és ne po-litizáljunk a szervezetünkben.

Ez ellen nem igen emelhet kifogást senkise, de igenis az ellen, hogyha ezt a szabályt úgy magyarázták, hogy már most mi vasu-tasok, elsősorban pedig mi vasuti munkások *ne törődjünk politikai és társadalmi kérdé-sekkel.*

Az én fölfogásom szerint ez nem csak hiba, de egyenesen bűn volna és hogy bele ne essünk, kérem ezt az én ellenvéleményemet lapunkban közzétenni.

Ismeretes és a mindennapi élet minden oldala azt bizonyítja, hogy az egész világon, a mi magyar hazánkban is, élesen elkü-lönített két osztályra szakad a társadalom. A szegények és gazdagok osztályára.

Az egyik sok kötelességet, sok terhet is-mer csak, de semmi jogot, a másiké a kor-látlan jog és hatalom.

Az egyik osztálynak terhes munka az osztályrésze, amelyért cserébe alig kap em-berhez méltó megélhetést, a másik osztály munka nélkül dúslakodik vagyonban, kénye-lemben, élvezetekben.

Az egyik osztály verejtékes munkájával, hangyaszorgalmával fenntartja, erőssé, gaz-daggá teszi ezt az országot, a másik pedig haszonbérlelője, ura ennek az országnak, de egyetlen verejtékcseppet nem hullajt ennek az országnak a boldogulása érdekében.

Már most kétségtelen dolog, hogy mi va-sutasok, elsősorban pedig vasuti munkások, szolgálak és egyéb proletárok ahhoz az osz-tályhoz tartozunk, amely csupán kötelességet kap ettől a világtól, kötelességet és terheket, fölváltva nyomorral és szenvedéssel. Ez ta-gadhatatlan.

Éppoly kevéssé tagadható, hogy ha mind-nyáján iétlenül és némán tűrjük méltatlan helyzetünket, akkor az napról-napra még rosszabb lesz; még többen vándorolnak ki, messze idegen világba, még nagyobb lesz a nyomor és az elégtelenség, ellenségeink pedig diadalmasan fogják tovább élvezni a mi munkánk gyümölcseit.

Épp úgy, mint ahogy a vasut üzemében tapasztaltuk, hogy egyesülnünk és szervez-kednünk kell, ha azt akarjuk, hogy helyze-tünkön javítsunk, épp úgy kell egyesülnünk és tömörülnünk odakint is, hogy politikai és társadalmi helyzetünk javuljon, hogy meg-szünjön a szociális nyomorunk és a politikai szolgátságunk.

És ahogy meg kell vitatnunk a mi szűkebb körünkben a munka- és szolgálati viszo-nyokat, hogy megtaláljuk, mi a sok panasz oka és hogyan lehetne a töméntelen bajokon segíteni, éppugy foglalkoznunk kell politikai és társadalmi kérdésekkel, tárgyalnunk kell a politikai szolgátságunk és szociális nyo-moruságunk okait, hogy megtaláljuk a bajok kuforrásait és egyesült erővel, közös nagy munkával elérjük azt, hogy valahányan sze-gények és dolgozók vagyunk, mind szaba-dok és boldogok legyünk.

Már szinte hallok azt az ellenvetést

amint egyik-másik jámbor olvasója ezen soraimnak elszörnyűködve fölkiált:

— *Hiszen ez valóságos szocialista!*

Hát igen, az én elvem a szocialdemokrata elv, ez az én hitem és meggyőződése, ez az én reményem a jövőre nézve, a világító fáklya az én sötét jelenemben, ez ad nekem erőt, tudást, kitartást és — büszkén hivatkozhatom rá — sokan vagyunk szocialdemokraták a vasutasok, elsősorban vasuti munkások között.

Nem is tartom én olyan szörnyűséges bajnak és szerencsétlenségnek, ha a vasutas fölkiützi magát a szocialdemokrata meggyőződésig. Sőt — kimondom a nagy szót: — szükségesnek, kikerülhetetlennek tartom, hogy azok a vasutasok, akik becsületes dologtevésük mellett duplán jogtalanok és elnyomottak, egytől-egyik becsületes katonái legyenek a megváltó szocialdemokrata eszméknek.

Csak röviden akarok ezuttal arra utalni, hogy csak ott szervezkedhetek erősen és eredményesen a vasutasok, ahol szocialdemokrata alapon szervezkedtek.

Példa rá az egész művelt külföld; Franciaországban, Olaszországban, Németországban, Ausztriában, Németalföldön stb. mindenütt lelkes harcosai a szocialdemokrata eszméknek nemcsak a vasuti munkások, de a forgalmi személyzet és a hivatalnokok becsületes, józan része is.

Nálunk is így lesz, ez az én erős meggyőződése. Így lesz, bárhogyan fenekednek is ránk azok, akik vagy érdekből vagy tudatlanságból ellenfeleink.

És minél hamarabb következik be az az idő, annál jobb mindnyájunkra nézve.

Szocialista.

Az amerikai orvosokról és gyógyszerészekről.

Ugy tartja a magyar közmondás, hogy: «hány ház, annyi szokás». Igaznak kell elismernem ezt a közmondást még az orvostársadalmi viszonyokra vonatkozólag is, kiváltképpen az anyagiak, vagyis a pénzkérdés tekintetében. Nálunk például, ha az orvos, vagy a családja megbetegszik, semmit sem fizet a kezelő orvosnak, amit én a kollégialitás szempontjából helyesnek találok. Akárhányszor megesik, hogy az öreg Korányi professzor felmász a harmadik emeletre is valamelyik orvosnak megbetegedett apjához, vagy anyjához és ezért semmiféle honoráriumot el nem fogad. Látszik, hogy nálunk még a humanizmus korszaka virágzik. Németországban már azt mondják: «az üzlet — üzlet». Ott azt az elvet vallják az orvosok is, hogy semmiféle munkát ingyen nem végeznek. Aki ingyenmunkát végez, az nem is végzi azt úgy el, mintha fizetés járna érte.

Megesett rajtam Berlinben, hogy valamiféle torokbajom támadt. Hiába próbálgattam, nem tudtam jól tükrözni segélyével belelátni a torokomba. Lázam is voltam. Elhívtam tehát egyik orvos jóbarátomat, hogy nézze meg, mi is az én bajom. Eljött pontosan, megírta az orvosságot és aztán, mivel sok dolga volt, elsielt. Két nap múlva meggyógyultam, amikor aztán nem kis mérvű megiepe-tésemre az orvos elküldötte — a számlát. Eleinte nagyot néztem, de aztán azt gondoltam magamban, hát a németnek ez a szokása és — fizettem.

Ez a számlaküldés nem is olyan rossz dolog és nálunk is ez előtt két-három évvel meg akarták honosítani. Bár elismerem jogos voltát, mégis az orvosgyűlésen és a sajtóban is kénytelen voltam ellene állást foglalni, mert a mi viszonyaink között a számla

elküldésének semmi gyakorlati haszna nem volna. Ha akármelyik betegnek számlát küldenék, az bizonyosan megnehezítené reám és rögtön más orvoshoz fordulna, aki persze okulna az én esetemen és nem küldene számlát. Ezt a dolgot csak úgy lehetne megvalósítani, ha mindegyik orvos becsületszá-vára fogadná, hogy a gyógykezelésnek befejezése után számlát küld a betegnek. Ámde ez keresztülvihetetlen, mert az orvosok minden erre irányuló fáradozásunk dacára sincsenek még szervezve.

Mennyivel bölcsőbbek e tekintetben a vasutasok! Ámbár, hogy ők sincsenek még mind szervezve, de *már valamennyien érzik, hogy csak a szervezkedés útján juthatnak legelőnyösebb jogaiknak birtokába.*

Szervezkedés nélkül tovább is az marad a helyzet, hogy a gazdag orvos nem küld számlát, mert hiszen ráér várni, a szegény orvos pedig *nem mer küldeni*, nehogy ezáltal amugy is csekély számu betegeit elveszítse. Pedig a számlaküldésnek meg volna az a kétségtelen haszna, hogy az orvos maga szabhatná meg végzett munkájának az árát. Így az orvos kénytelen megelégedni azzal az összeggel, amit — mint valami borralalót — a markába nyomnak, vagy amit neki borítékban átadnak.

A szabó megmondja, ha nála ruhát rendelek, hogy mi lesz az ára, a cipőmnek az árát is előre tudom, a korcsmában is az étlapról előre tudom, hogy mit kell majd az ebédért fizetnem, de azt sohasem tudom, hogy a fizetni tudó beteg mit fog nekem a nála teljesített szolgálatomért, a munkámért fizetni. Csak igen kevés orvosban van meg a bátorság arra, hogy megmondja himezés-hámozás nélkül: «nekem ennyi, vagy annyi jár!»

Az öreg Kovács professzorról mesélik, hogy valami grófhöz járt, aki ragaszkodott ahhoz, hogy őt a világhíru tanár gyógyítsa. A gyógykezelés végén az ugynevezett tiszteletdíjat átadta a gróf felesége az öregnek — egy borítékban. A tanár, aki ismeretes volt egyenes jelleméről és kissé nyers modoráról, visszaadta a zárt borítékot és azt mondotta: «Nekem 800 forintom jár». A grófné elpirult, felnyitotta a borítékot és kivett belőle egy ezrest, tehát többet, mint amennyit a tanár követelt. A grófné azt hitte, hogy no most lefözte a tanárt, ámde ez így felelt: «Az én munkámért 800 forint jár, kevesebbel meg nem elégszem, többet pedig nem fogadok el, mert szegényleném, ha olyan pénz volna a zsebemben, amelyért nem dolgoztam, amelyet tehát ajándékképp kaptam». Istenem, milyen jó is volna, ha sok ilyen önérzetes Kovács professzorunk lenn.

Mert hiába, azt én sem tagadom, hogy gyakran elpirulok, mikor szinte suttyomban adják át egy kézszorítás kíséretében a munkámnak a díját, azaz a fizetésemet. Nálunk ezt úgy hívják, hogy: «honorárium», azaz magyarul «tiszteletdíj». Az új orvosi generáció már nálunk is sokszor zugolódik a honorárium szó ellen. Nem kell nekünk tiszteletdíj, hanem kell rendes fizetés. Mindnyájan érezzük, hogy reális, még pedig nagyon reális világban élünk. Ámbár az is igaz, hogy sok viz elfolyik még addig a Dunában, míg annyira gyakorlatiassá válnak a magyar orvosok, mint amilyenek például az amerikaiak.

Ugy emlékszem, érintettem már e lapnak hasábjain, hogy mint a Cunard-társulat hajó-orvosának, módom és alkalmam nyílt arra, hogy az amerikai, speciál pedig a new-yorki orvostársadalmi viszonyokat tanulmány tárgyává tegyem. Mondhatom, hogy sok érdekes és hasznos tapasztalatra tettem szert. New-Yorkban természetesen első sorban az oda vándorolt magyar orvosoknak sorsa érdekelt. Közöttük több régi jó barátomra akadtam. Az egyiknek a történetét röviden el is kell mondanom. Szegény zsidógyerek volt. Méretlenül szenvedések és nélkülözések árán végre oklevélhez jutott. Még jóformán meg

sem száradt a diplomája, mikor már falura ment körorvosnak. Deák korában dehogy is ért rá a szoknyák körül forgolódni. Most, hogy urrá lett, biztos volt, hogy bele fog szeretni az első leányba, vagy asszonyba, aki barátságosan rá fog mosolyogni. Addig-addig járt a falusi molnárnéhoz, amíg megértették egymást. Haj, de ember tervez, Isten végez! Megtudta a becsületes molnár, hogy megcsalja a felesége. Rájok tört egyszer és revolvert tartva az orvos elé, ezt mondotta neki: «Lelövöm, mint egy kutyát, ha meg nem teszi, amit mondok. A feleségemnek már itt nem lehet maradása, de meg magának sem. Mivel pénzők nincs, adok ezer forintot, menjenek Amerikába».

Az orvos bűnös is volt, gyáva is volt, mint a nyúl. Ha puskás embert látott, úgy elkerülte, mintha a puska magától is el tudna sülni. Elfogadta hát az ezer forintot és vitte az asszonyt Amerikába. Ez most épen 19 esztendeje. Sokat beszéltek akkoriban az orvosok erről a dologról. És ime most viszontláttam ezt az ifjúkori barátomat. Nagy ur lett, kocsin jár és saját házában lakik a «Westen», vagyis a város nyugoti részében, amely New-Yorknak legelőkelőbb negyede. Most is tömördek sok pénzt keres, mert Amerikában az európai orvost nagyon megbecsülik. Átlag az európai orvosnak, kivált a német és magyar orvosnak a tudománya sokkal magasabb nívón áll, mint az amerikaié. Amelyik amerikai ifjú komolyan készül az orvosi pályára, az — ha csak teheti — átjön valamelyik európai egyetemre ismereteinek gyarapítása céljából. A berlini egyetemnek orvosi fakultása csak úgy hemzseg az amerikai növendékektől. Sokszor megfigyeltem őket. Igen szorgalmasak és lázasan dolgoznak, de az a hibájuk, hogy aránylag csak igen rövid ideig maradnak Európában és szerzett ismereteik nem alaposak, hanem nagyon felületesek.

Mikor aztán haza érnek, mint Európában végzett orvosok szerepelnek és halomra gyűjtik a dollárokat. Ingyen, emberszeretettel még egy lépést sem tesznek. Csak egy Istent ismernek és imádnak és annak dollár a neve. Előttük semmi sem lehetetlen, mindenre és mindenféle gyógymódra vállalkoznak és meg vannak róla szentül győződve, hogy ők mindent tudnak és mindenhez értenek. Mivel nem akarok igazságtalan lenni, elismerem, hogy akad az amerikaiak között is nem egy nagy tudományú és kiváló képzettségű orvos, mégis átlag elég gyenge lábon áll a tudományuk. A reklámnak és humbugnak semmiféle módját és eszközét nem vetik meg. Azonban becsületekre válik, hogy olyan fajta szemérmetlen hirdetésekkel még sem tesznek közzé a lapokban, mint a budapesti reklámorvosok. Mivel a dolog nagyon érdekelt, naponta 20—30 lapnak is átkutattam a hirdetési rovatát és úgy tapasztaltam, hogy csak igen kevés orvos hirdet és a hirdetések éppen-séggel nem lármások. De hát nincsnek is rászorulva. Az északamerikai polgár átlag műveltebb, mint az európai, tehát jobban is tudja mérlegelni az egészségének értékét, de meg azonkívül munka is van, kereset is van bőségesen. Aki beteg, az nem tud dolgozni, tehát nem tud «pénzt csinálni». Mindenki arra törekszik, hogy minél egészségesebb legyen és már a legkisebb bajnál is fut az orvoshoz. Az orvos pedig ugyancsak megfizeteti a munkáját. Beveti szokás szerint egy orvosi látogatásért két dollárt, azaz a mi pénzünk szerint 10 koronát kell fizetni.

Van nekem New-Yorkban egy 75 éves öreg nagybátyám, akit apró gyermekkorában vittek Amerikába. Olyan az öreg, mint egy be szülött igazi amerikai. Szakasztott olyan a gondolkozásmódja is. Mikor New-Yorkba érve, levelet írtam neki, hogy meg fogom látogatni, meghívott engem is ebédre és meghívta a hajónkon volt magyar kormánybíróst is. Ebéd közben aztán minden áron rá akart venni, hogy maradjak Amerikában, mert ott az orvoskodás igen jó *mesterség*

és az orvosok mind igen gazdagok és tömördek pénzt tudnak csinálni vagy mint nálunk mondják: keresni. Az ebédem megismerkedtem egy San-Franciskóban született és ott lakó unokahugommal, aki maga is egyetemi studiumokat végzett. Ettől hallottam először azt, hogy amiről később más uton is meggyőződhettem, hogy az Egyesült-Államok nyugoti részében, kivált pedig San-Franciskóban olyan kevés az orvos, hogy a lakosságnak jelentékeny része igen gyakran minden orvosi segély nélkül kénytelen maradni. San-Franciskóban a legnagyobb gyakorlatlalt a német orvosok bírnak és egy-egy látogatásért átlag tíz dollárt, azaz a mi pénzünk szerint ötven koronát kérnek és kapnak is.

Azt gondolom, hogy sehol a világon nincs annyi fogorvos, mint New-Yorkban. Alig láttam olyan utcát, amelyben két-három fogorvos ne laknék. Néhol az orvosnak nemcsak táblája van, hanem még egy az erkélyről lelógó nagy zászló hirdeti, hogy itt lakik: N. N. orvos, a tudományoknak felkent bajnoka.

A törvény erejénél fogva kötelező beteg-segélyezés ott nincs, de azért a németeknek is, meg a magyaroknak is vannak magán-jellegű betegsegélyező egyleteik. Ezek az egyletek fényesen fizetik orvosait és így természetesen az orvosok is meg vannak érdeve és az egyleti tagok is. Néhány ilyen egyesületet meglátogattam és örömmel láttam, hogy az egyletek azért alakultak, hogy a beteg tagok megfelelő orvosi segély-beri részesüljenek, nem pedig azért, hogy bizonyos urak beleülhessenek az adminisztrációba, mint valami sinekurába. E tekintetben bizony volna mit tanulnunk az amerikaiaktól!

Jelen cikkem címe szerint az amerikai gyógyszerészekről is kellene egyet-mást mondanom, ámde már kifogytam a helyből és így arra kell kérem a tisztelt olvasókat, engedjék meg, hogy a gyógyszerészekről lapunk következő számainak egyikében emlékezhessem meg.

Mielőtt ezt a rövidke ismertetést befejezném, nem hagyhatom szó nélkül a new-yorki kórházakat sem. New-Yorkban egyetlen kórházi ápolásra szoruló szegény ember sem marad segély nélkül. Az amerikai milliomosok nemcsak ahhoz értenek, hogy hogyan kell a milliókat összeharócsolni, hanem ahhoz is, hogyan kell a társadalmat nagy arányú jótékonyossággal expiálni, azaz magyarul: kiengesztelni. A sok szebbnél-szebb kórház közül csupán az új zsidó-kórházat akarom felemlíteni. Ennél modernebb kórház sincsen az egész világon. Berendezése és felszerelése is olyan, hogy a legnagyobb bámulattal vagyok eltelve. Az alkalmazott orvosok pedig nemes feladatuk magaslatán állanak és akkora fizetést kapnak, mint nálunk egy miniszter.

Nálunk a kórházi főorvosoknak nem az a legfőbb vágya, hogy minél nagyobb hasznára lehessenek a szenvedő emberiségnek, hanem az, hogy minél cifrább címeket kapjanak és minél előbb lehessenek méltóságos urakká. Ha ez a nagy mérvben elharapódzott címkórság nem volna olyan mélyen elszomorító jelenség, igazán mosolyogni kellene rajta!

Dr. Bród Miksa

VEGYES.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon ismerőseimnek, kik felejtethetetlen férjem elhunyt alkalmával bánatomban osztottak s részvétüket nyilvánították, ezuton mondok hálás köszönetet.

Özy. Szabados Jenőné.

INNEN-ONNAN.

Vasuti szerencsétlenség. A Berlinből Frankfurt felé robogó gyorsvonat hetfőn — mint Kasselből jelentik — Bebra állomás mellett egy ott álló személyvonatba ütközött. Mind a két vonat kisiklott és tizenkét utas többé-kevésbé súlyosan megsebesült.

A Jungfrau-vasut. A Jungfrau a svájci alpesek egyik legnagyobb hegycsúcsa, 4167 méter magas. Híres turisztikai célpont. Sokáig megközelíthetetlennek tartották — innen kapta nevét (Jungfrau — szüzeleány) is. — Csak 1810 augusztus 5-én mászta meg először egy merész testvérpár: Mayer Henrik és Rudolf aarai polgárok. Azóta pedig mennyit haladt a kor s a technika. Ma már — szinte hihetetlen — hegyi vasut vezet a 4167 méteres jég-hegyre. Arra a felsőcsúcsra, ahova azelőtt edzett, kemény hegyászok is csak hatalmas erőmegfeszítés, szenvedés és küzködés árán életveszelmek között vergődhettek föl. S most néhány frankért a villamosság szárnya a gyöngye nőt és gyermeket is rövid időn belül fölörpíti.

Svájc különben a hegyi pályák hazája. E bércecs kis országban a természet a végtelenségig meg s a természet nagyszerűsége és az annak csodájára oda-tóduló idegenek igényei a technikát bámulandó alkotások létesítésére készítették.

A technika fejlődése hihetetlen eredményeket ért el néhány évtized alatt, a hegyi vasutaknál is. A hozzáférhetetlen sziklák meghódítottak a vasgerendák előtt s a közlekedés számára letett sínparók, a mélységeket szédítő vashidak, mindmegannyi tanulságai az emberi észnek, nem is említve ama nagyszámú alagutat, amelyeket a hegyek gyomrában furtak.

Hatalmas hegyipályák vezetnek a Pilátus-hegyre Luzern mellett, a giessbach-i oromra, a Rigi-re, az Ütli-hegyre Zürich mellett, továbbá a zermatti és a Lugano melletti Monte Generoso csúcsokra, ugy-szintén nagyszerű a Brünig vasut és a Rothorn vasut Brienc mellett.

Mindezen pályák mellett azonban a Jungfrau-hegyi vasut a legmerészebb tervek alapján készült. Ami nem is csoda, mert a vasut sinei által szegedt hegyek örökös hó alatt vannak, rengeteg hómezőtől borítva s glecserektől körülbástyázva. E természeti nehézségekkel megküzdni, szinte Istenkísértésnek látszott s az emelkedési viszonyok kedvezőtlenége is félelmetesnek ígérkezett. Az első szakasz 85 százalékos emelkedése ijesztő valami, az alagut majdnem függőlegesen halad s irtózatosszerű az, mely a kocsit mozgatja. S ma már Guyer-Feller jóvoltából könnyen följuthatunk s elmarad a szédülés, fejfájás, fuldoklás és a vérkeringésben beálló zavarok, mik a hegymászásnál kifejtett izommunka következményei.

A Jungfrau pályára alkalmas erőt két rohanó vízi hegyi patak szolgáltatja, melyek a vezetésnél és a transzformátorban a váltó-áramnál szenvedett veszteséget beleszámítva, 6000 lóerőt tevő tényleges erőt adnak.

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

Biraucz Döme könyvnyomdája Budapest, VII., Amazon-ut. 6-8

Szerkesztői üzenetek.

Hrvatski Željezničar. P. megkapta mind a két számot. Nagyon köszöni. Habár nem érti a horvát nyelvet, de nagy részét lefordította és igaz öröme tett benne. Üdvözlét!

Érsekújvár. Levelét átadtuk a kerületi bizottság egyik beválasztott munkástagjának.

Szombathely. Peskó művezetőre vonatkozó panaszt meg fogjuk vizsgálni és az eredményhez képest járunk el.

Érdekelt. Bosnisch-hercegovinische Staatsbahnen. Direktion: Sarajevo.

Ovoda-utca. Forduljon a jogtanácsosunkhoz, ki önnek a kellő utbaigazítást meg fogja adni.

Északi főműhely. A szervező-bizottság címére küldött panasz tárgyalva lett. A vizsgálatot megindítottuk.

Debrecen. Kivánságuk szerint fogunk eljárni. Levél jön.

Reisz Herman Wien. Türelmet kérünk. Még e héten el fogjuk intézni.

Observáció. A pénzt átadtuk a Népszava könyv-kereskedésnek.

Figyelem, vasutasok!

Rövid idő múlva megjelen

== a ==

Magyar Vasutas-Naptár.

Kiadja:

a „Magyar Vasutas” szerkesztősége.

A „Magyar Vasutas-Naptár” csinos kiállításban, zsebnaptár alakban fog megjelenni. Gazdag tartalma és csinos kiállítású naptárunk szórakoztató és oktató cikkeken kívül tartalmazni fogja mindazokat az utmutatásokat és tanácsokat, amelyekre a vasutas-élet bármely terén szükség van és így a Magyar Vasutas-Naptár nélkülözhetetlen kézikönyve lesz minden magyar vasutasnak.

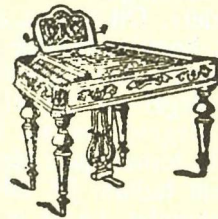
Kérjük testvéreinket, tegyenek már most meg mindent, hogy a „Magyar Vasutas Naptár”-t minél szélesebb körben terjesszék.

HIRDETÉSEKET

a 20,000 példányban megjelenő „Magyar Vasutas-Naptár” részére elfogad lapunk kiadóhivatala (VII., Csömöri-ut 28. szám.) — A „Magyar Vasutas-Naptár” az egész országban elterjed és az egész éven át forgatják tulajdonosai, tehát a legalkalmasabb eredményes hirdetésre.

Cimbalmok,

legújabb modellűek, kitűnő zongora-hangok, dupla acél-szerkezetűek készülnek saját műhelyekben; részletfizetésre és kölcsönképpen is kapható

AZ ÖN TANULÁSI CIMBALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanító nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál

7 Budapest, Erzsébet-körút 5.

= Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

Világciikk! „RASOL” Kés nélkül borotvál!

Egészséges!

Kellemes!

9

Olcsó!

Egy kgr. ára 30-szori borotválásra helyben 2-40 kor., vidékre 3 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körút 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárában, VI., Király-utca 12. sz.

A világ legjobb szőrvesztője! RASOLIN Hölgyeknek ajánlatos!

Egy doboz ára helyben 2 kor., vidékre 2-50 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körút 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárában VI., Király-utca 12. sz.